

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 235/2025 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Israelin armeijan käyttämistä Nammon tytäryhtiön aseista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Minja Koskela /vas näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 235/2025 vp:

Miten hallitus suhtautuu tietoon, että Israel on käyttänyt Gazassa Suomen valtion enemmistöomisteisen Patrian puoliksi omistaman yhtiön tytäryhtiön valmistamia aseita,

miten omistajanohjauksella tullaan vaikuttamaan siihen, että Nammon tytäryhtiön tai muiden Suomen valtioon kytköksissä olevan yhtiön aseita ei päädy Israelin armeijan käyttöön,

nauttiiko Nammon hallituksessa varapuheenjohtajana istuva Patrian toimitusjohtaja Esa Rautalinko omistajaohjausministerin luottamusta ja

onko omistajaohjausministerin mielestä oikein, että tappavien aseiden viemisestä vastaavan julkisomisteisen yhtiön johto kieltäytyy kommentoimasta kansanmurhaan käytettävien aseiden päätymistä Israelille?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annettu laki (1368/2007) ("omistajaohjauslaki") sääntelee mm. valtion omistajaohjausta. Lain 1 §:n 1 momentin mukaan lakia sovelletaan yhtiöomistusta koskevaan päätöksentekoon ja valtion omistajaohjaukseen valtioonemmistöisissä yhtiöissä, valtion osakkuusyhtiöissä ja valtion kehitysyhtiöiden suoraan omistamissa yhtiöissä sekä valtion liikelaitoksista annetussa laissa (1062/2010) tarkoitettujen valtion liikelaitosten hallinnassa olevissa vastaavissa osakeyhtiöissä. Samaisen pykälän 3 momentissa kuitenkin säädetään, että jos 1 momentissa tarkoitettu yhtiö on konsernin emoyhtiö, lakia ei sovelleta sen tytäryhteisöihin, lukuun ottamatta valtion kehitysyhtiön suorassa omistuksessa olevia yhtiöitä.

Suomen valtio ei omista suoraan Nammoa, vaan yhtiön omistavat Patria ja Norjan valtio tasasuuksin 50/50 prosenttia. Nammo ei ole kirjanpitolain (1336/1997) 6 §:ssä määritellyn mukaisesti Patrian tytäryhtiö, vaan sen omistama osakkuusyhtiö. Nammoon ei siten myöskään sovelleta omistajaohjauslakia.

Suomen valtio omistaa Patrian kaikkien osakkeiden tuottamasta äänivallasta 50,1 prosenttia, jolloin yhtiö on omistajaohjauslain mukainen valtioenemmistöinen yhtiö. Patriaan sovelletaan omistajaohjauslakia ja sen omistajaohjauksesta vastaa valtionneuvoston kanslian omistajaohjausosasto.

Edellä kuvattujen omistajaohjausvastuiden mukaisesti omistajaohjausosasto on tiedustellut Nammoon liittyviä kirjallisessa kysymyksessä esitettyjä väitteitä Patrialta, joka puolestaan on tiedustellut asiasta Nammolta.

Nammon mukaan yhtiö ei ole sodan syttymisen jälkeen myynyt Israelin puolustusvoimille tuotteita, joilla olisi merkitystä kyseiselle sodankäynnille. Nammosta kerrotaan yhtiön nähneen tiedotusvälineissä viimeisen reilun vuoden aikana Yhdysvalloissa valmistettuja Nammo-tuotteita Israelissa. Nammon mukaan tällaisten Yhdysvalloissa kehitettyjen ja Yhdysvalloissa valmistettujen tuotteiden myynti tapahtui vuosia sitten ja ne tehtiin Yhdysvaltain viranomaisille loppuasiakkaana. Nammon mukaan tuolloin turvallisuusympäristö oli erilainen ja asiakas luotettava. Vaikka näiden tuotteiden myöhempi siirto Yhdysvalloista Israeliin Yhdysvaltain vientivalvonnan alaisena näyttää median mukaan todennäköiseltä, ei Nammo voi vahvistaa tätä. Nammon mukaan tähän liittyvät lisäkysymykset pitäisi osoittaa Yhdysvaltain puolustusministeriölle tai Yhdysvaltain asevoimille.

Nammo painottaa, että se noudattaa monikansallisten yritysten vastuullista liiketoimintaa koskevia OECD-ohjeita ja suorittaa due diligence -arviointeja osana myynti- ja ostoprosessejaan varmistaakseen näiden periaatteiden ja sovellettavien lakien sekä määräysten noudattamisen. Gazan sodan puhkeamisen jälkeen ja vastauksena ihmisoikeusloukkausilmoituksiin Nammo on seurannut tilannetta tiiviisti varmistaakseen, että Nammon sisäisiä prosesseja noudatetaan ja dokumentoidaan.

Patrian hallitus ja johto, mukaan lukien Nammon varapuheenjohtaja ja Patrian toimitusjohtaja Esa Rautalinko, nauttivat valtio-omistajan täyttä luottamusta. Yhtiön johto on toiminut omistajaohjauslain ja hyvän hallintotavan edellyttämällä tavalla.

Helsingissä 6.8.2025

Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand

VN/22138/2025-VNK-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: